

T.C.
ANKARA
3. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2014/169
KARAR NO : 2015/872

REKABET KURUMU
Tarih : 29.07.2015
Sayı : 3511

DAVACI : Efes Pazarlama Ve Dağıtım Tic. A. Ş.

VEKİLİ : Av. Murat Alemdar

Fatih Sultan Mehmet Mah.Balkon Cd. No:58 Buyaka E Blok
Ümraniye/İSTANBUL

DAVALI : Rekabet Kurumu /Ankara

VEKİLİ : Av. Ayperi Samantır-Aynı adreste

DAVANIN ÖZETİ : Davacı şirket ile ekomini noktaları arasında akdedilecek muafiyetin geri alındığı ürünlere yönelik münhasırlık hükümleri içeren franchise sözleşmelerine menfi tespit belgesi verilmesi/muafiyet tanınması konusunda yapılan başvurunun reddine ilişkin Rekabet Kurulu'nun 09.10.2013 tarih ve 13-57/802-341 sayılı kararının; ilgili ürün pazarının geleneksel perakende hizmetleri pazarı olmasına rağmen kararda pazar tanımının yapılmadığı, "Ekomini" markasının pazardaki payının %0,1 olduğu, kararın Ekomini'nin pazardaki payı değil bahsi geçen şirketlerin pazardaki payının dikkate alınarak alındığı, münhasır anlaşma talebinin ekonomik analiz yapılmadan reddedilmiş olduğu, muafiyeti geri alınan ürünlerin bazılarının zaten franchise sisteminde münhasır anlaşma yaptığı, bu sistemde ortak, kimliğin korunmasının esas olduğu, bazı firmaların bedavacılık sorununun yatırımların geri dönüş süresini uzattığı, öte yandan sunulan taaahhütlerin dikkate alınmamasının da hukuka aykırı olduğu ileri sürülerek iptali istenilmektedir.

SAVUNMANIN ÖZETİ : Kurul tarafından yaklaşık 1 yıl önce karara bağlanan bir hususla ilgili olarak yeniden pazar tanımı yapılmasına gerek olmadığı, bireysel muafiyet tanınmayan hususu, ekonomi sisteminin kuruluyor olmasının değil, muafiyeti geri alınan teşebbüslerden başta davacı şirket olmak üzere, Coca Cola, Frito Lay, Mey İçki (Rakı ürünü özelinde) ve Algida ürünlerinin yapılacak münhasır anlaşmalar sonucunda ekomini noktalarında satılacak olmasının oluşturduğu, davacının taahhütlerinin dikkate alınmadığı iddiasının gerçeği yansıtmadığı, kararın mevzuata ve hukuka uygun olduğu belirtilerek davanın reddi gerektiği savunulmaktadır.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Ankara 3. İdare Mahkemesi'nce, dava dosyası incelenerek işin gereği görüşüldü:

T.C.
ANKARA
3. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2014/169

KARAR NO : 2015/872

Dava; davacı şirket ile ekomini noktaları arasında akdedilecek muafiyetin geri alındığı ürünlere yönelik münhasırlık hükümleri içeren franchise sözleşmelerine menfi tespit belgesi verilmesi/muafiyet tanınması konusunda yapılan başvurunun reddine ilişkin Rekabet Kurulu'nun (Kurul) 09.10.2013 tarih ve 13-57/802-341 sayılı kararının iptali istemiyle açılmıştır.

4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un "Rekabeti Sınırlayıcı Anlaşma, Uyumlu Eylem ve Kararlar" başlıklı 4. maddesinde; "Belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar, uyumlu eylemler ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemleri hukuka aykırı ve yasaktır.

Bu haller, özellikle şunlardır:

a) Mal veya hizmetlerin alım ya da satım fiyatının, fiyatı oluşturan maliyet, kar gibi unsurlar ile her türlü alım yahut satım şartlarının tesbit edilmesi,

b) Mal veya hizmet piyasalarının bölüşülmesi ile her türlü piyasa kaynaklarının veya unsurlarının paylaşılması ya da kontrolü,

c) Mal veya hizmetin arz ya da talep miktarının kontrolü veya bunların piyasa dışında belirlenmesi,

d) Rakip teşebbüslerin faaliyetlerinin zorlaştırılması, kısıtlanması veya piyasada faaliyet gösteren teşebbüslerin boykot ya da diğer davranışlarla piyasa dışına çıkartılması yahut piyasaya yeni gireceklerin engellenmesi,

e) Münhasır bayilik hariç olmak üzere, eşit hak, yükümlülük ve edimler için eşit durumdaki kişilere farklı şartların uygulanması,

f) Anlaşmanın niteliği veya ticari teamüllere aykırı olarak, bir mal veya hizmet ile birlikte diğer mal veya hizmetin satın alınmasının zorunlu kılınması veya aracı teşebbüs durumundaki alıcıların talep ettiği bir malın ya da hizmetin diğer bir mal veya hizmetin de alıcı tarafından teşhiri şartına bağlanması ya da arz edilen bir mal veya hizmetin tekrar arzına ilişkin şartların ileri sürülmesi,

Bir anlaşmanın varlığının ispatlanamadığı durumlarda piyasadaki fiyat değişmelerinin veya arz ve talep dengesinin ya da teşebbüslerin faaliyet bölgelerinin, rekabetin engellendiği, bozulduğu veya kısıtlandığı piyasalardakine benzerlik göstermesi, teşebbüslerin uyumlu eylem içinde olduklarına karine teşkil eder.

Ekonomik ve rasyonel gerçeklere dayanmak koşuluyla taraflardan her biri uyumlu eylemde bulunmadığını ispatlayarak sorumluluktan kurtulabilir." kuralı; "Muafiyet" başlıklı 5. maddesinde; "Kurul, aşağıda belirtilen şartların tamamının varlığı halinde (...) (1), teşebbüsler arası anlaşma, uyumlu eylem ve teşebbüs birlikleri kararlarının 4. madde hükümlerinin

T.C.
ANKARA
3. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2014/169

KARAR NO : 2015/872

uygulanmasından muaf tutulmasına karar verebilir:

a) Malların üretim veya dağıtımı ile hizmetlerin sunulmasında yeni gelişme ve iyileşmelerin ya da ekonomik veya teknik gelişmenin sağlanması,

b) Tüketicinin bundan yarar sağlaması,

c) İlgili piyasanın önemli bir bölümünde rekabetin ortadan kalkmaması,

d) Rekabetin (a) ve (b) bentlerindeki amaçların elde edilmesi için zorunlu olandan fazla sınırlanmaması.

(Değişik ikinci fıkra: 2/7/2005-5388/1 md.) Muafiyet belirli bir süre için verilebileceği gibi, muafiyetin verilmesi belirli şartların ve/veya belirli yükümlülüklerin yerine getirilmesine bağlanabilir. Muafiyet kararları anlaşmanın ya da uyumlu eylemin yapıldığı veya teşebbüs birliği kararının alındığı yahut bir koşula bağlanmışsa koşulun yerine getirildiği tarihten itibaren geçerlidir.

Kurul, birinci fıkrada gösterilen şartların gerçekleşmesi halinde, belirli konulardaki anlaşma türlerine bir grup olarak muafiyet tanınmasını sağlayan ve bunların şartlarını gösteren tebliğler çıkarabilir." kuralı; "Menfi Tespit" başlıklı 8. maddesinde; "İlgili teşebbüs veya teşebbüs birliklerinin başvurusu üzerine Kurul, elinde bulunan bilgiler çerçevesinde bir anlaşmanın, kararın, eylemin veya birleşme ve devralmanın bu Kanunun 4, 6 ve 7 nci maddelerine aykırı olmadığını gösteren bir menfi tespit belgesi verebilir.

Kurul, bu belgenin düzenlenmesinden sonra 13.maddedeki şartlar çerçevesinde görüşünden her zaman dönebilir. Ancak bu durumda taraflara Kurulun görüş değiştirmesine kadar geçen süre için cezai müeyyide uygulanmaz."kuralı; "Muafiyet ve Menfi Tespit Kararlarının Geri Alınması" 13. maddesinde ise, "Aşağıdaki hallerde muafiyet ve menfi tespit kararları geri alınabilir ya da tarafların belirli davranışları yasaklanabilir:

a) Kararın alınmasına esas teşkil eden herhangi bir olayda değişiklik olması,

b) Karara bağlanan şartların veya yükümlülüklerin yerine getirilmemesi,

c) Kararın söz konusu anlaşma hakkında yanlış veya eksik bilgiye dayanarak verilmiş olması.

Geri alma kararı (a) bendinde değişikliğin olduğu tarihten, diğer hallerde ise muafiyet veya menfi tespit kararının verildiği tarihten itibaren geçerlidir.

(c) bendinde belirtilen yanlış ve eksikliğin ilgili teşebbüsün hilesi veya kastı ile gerçekleşmesi halinde karar hiç alınmamış sayılır." kuralı yer almıştır.

Dava dosyasının incelenmesinden; Efes Pazarlama Dağıtım ve Ticaret A.Ş.'nin (EFPA), sektörün en büyük üreticisi olduğu, EFPA ile ekomini noktaları arasında akdedilecek muafiyetin geri alındığı ürünlere yönelik münhasırlık hükümleri içeren franchise sözleşmelerine menfi tespit belgesi verilmesi/muafiyet tanınması konusunda yaptığı başvuruda özetle; "İlgili sözleşmelerde yapılacak olan değişikliklerle, muafiyeti geri alınan

T.C.
ANKARA
3. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2014/169

KARAR NO : 2015/872

teşebbüslerle münhasır sözleşmeler akdedebilme yetkisini isteyerek Kurul'un 23.05.2012 tarih ve 12-27/795-223 sayılı kararı üzerinden geçen yaklaşık 1 yıllık süre zarfında EFPA ürünleri hariç muafiyeti geri alınan tedarikçilerle yaşanan merkezi pazarlık gücü problemi, münhasırlık yapılamadığı için yeterince tüketici fazlası elde edilememesi, rakiplerle fiyat rekabeti yapılamaması, Tuborg'un vazgeçme problemine haiz yatırımları üzerinde oluşturduğu bedavacılık problemi nedeniyle EFPA ürünleri de dahil muafiyeti koşulsuz olarak geri alınan tedarikçilerle münhasırlık içeren sözleşmeler akdedilmesinin sistemin ayakta kalabilmesi için kaçınılmaz olduğunu vurguladığı, söz konusu başvuruya neden teşkil edecek unsurların 1-Bira pazarı hariç, muafiyeti geri alınmış dört pazarda faaliyet gösteren hâkim durumdaki COCA-COLA, FRITO-LAY, MEY İÇKİ ve UNILEVER ile münhasır çalışılmadığı için ölçek ekonomisine ulaşılamadığı ve bu eksiklik nedeniyle sistemin merkezi pazarlık gücünün istenilen seviyede kullanılmadığı,

2- Sayılan teşebbüslerden yüksek oranda iskonto alınamamış olması sebebiyle modern HTM perakendeciliği pazarındaki ulusal ve bölgesel rakipler (özellikle indirim marketleri) ile istenilen düzeyde fiyat rekabeti yapılamadığı,

3- Bira pazarında FV'nin rakibi olan Bimpaş Bira ve Meşrubat Pazarlama A.Ş. (BİMPAŞ)'ın (Tuborg), FV'nin önemli miktarda yatırım ve zaman harcayarak oluşturduğu franchise sistemi bünyesindeki "ekomini" noktalarında ürünlerini satmak için diğer teşebbüslerin merkezi tedarik görüşmelerinde FV'ye teklif ettikleri iskonto ya da yatırımların hiç birisi için teklif vermediği, bir diğer ifade ile Tuborg'un, alt pazarda fiyat rekabeti için gerekli olan katkıyı yapmadan, sadece nokta sahiplerine bireysel çıkar sağlayarak ve Kurul'un 22.4.2005 tarih, 05-27/317-80 sayılı kararına dayanarak "ekomini" noktalarına girdiği ve bir bedavacılık sorununun gündeme geldiği,

4-Bedavacılık sorununun aşılmasının ancak Kurul kararıyla yasaklanan münhasırlığın, "ekomini" modeli için esnetilmesi ile mümkün olduğu, aksi durumda "ekomini" noktalarına yapılan yatırımın geri dönüşünün tek kaynağı olan bira satış gelirlerinin azalması ve yatırımların geri dönüşünün neredeyse 3 yıl ötelenmesinin söz konusu olacağı" hususlarına yer verildiği, başvuruya ilgili olarak yapılan incelemede, "EFPA'nın girişiminin, Hızlı Tüketim Malları (HTM) dağıtımına yönelik "ekomini" markası altında yeni bir perakende zinciri tasarlanmasına yönelik olduğu ve "ekomini" sisteminin ilk kez 23.05.2012 tarih ve 12-27/795-223 sayılı karara konu olduğu, bu sistemle, modern HTM perakendecilerinin büyüyerek, geleneksel HTM perakendecisi olan ve alkollü içecek satışı yapan standart kapalı satış noktalarının kapanmasına yol açmasının Franchise Veren (FV)'in sayısal dağıtım oranı üzerinde yarattığı problemi çözmek, alkollü içki izni ve ruhsatının alınması süreçleriyle daha kurumsal biçimde ilgilenebilmek, ağırlıklı olarak alkollü içecek ve tütün mamulleri satan standart kapalı satış noktalarının yaşadığı kârlılık ve buna bağlı olarak ortaya çıkan sürdürülebilirlik sorununu rekabetçi fiyatlarla markalı ürünler satan

T.C.
ANKARA
3. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2014/169

KARAR NO : 2015/872

noktalar oluşturarak çözüme amacıyla kurulduğu, bu noktalardaki bir diğer amacın diğer zincir HTM perakendecileriyle rekabet edebilecek ve tüketicilerin alkollü içkiler dışındaki ürünler için de bir alternatif oluşturabilecek ürünlerin satılması olduğu, bu çerçevede FV (Davacı) tarafından uygulanmak istenen sistem doğrultusunda, "ekomini" noktaları içinde yerleşim, yapım, renk düzeni, grafikler, kurumsal kimliğe uygun görsel malzemeler, iş ve işletme modeli ile yeknesak bir tasarım yapmanın amaçlandığı, FV'nin söz konusu sistem içinde bir franchise veren konumu bulunduğu gibi, aynı zamanda bira ürünlerinin satışını yapan teşebbüs kimliğinin de yer aldığı, yine diğer bir amacın "ekomini" sisteminin öncüsü konumundaki OTC (off-trade chain) adında ağırlıklı olarak alkollü içecekler, tütün mamulleri, cips, şekerli ürünler/şeker, kuruyemiş/kuru meyve ve diğer ürünlerden oluşan kısıtlı bir ürün portföyü satan bir sistem kuran EFPA, bu sistemin başarılı olmaması sebebiyle bu noktaların yapısını değiştirerek ve yeni noktalar ekleyerek "ekonomini" sistemini bir franchise olarak yerleştirmek olduğu, 23.05.2012 tarih ve 12-27/795-223 sayılı Kurul kararı ile "2002/2 sayılı Tebliği kapsamında olmadığına ve muafiyet de tanınamayacağına karar verilmiş ürünler bakımından, anlaşmaların münhasırlık içerecek şekilde akdedilemeyeceğine; diğer ürünler bakımından ise EFPA'nın "master franchise" ve "franchise alan" konumundaki teşebbüsler ile akdedeceği sözleşmelerin 2002/2 sayılı Tebliği kapsamında olduğuna ve grup muafiyetinden yararlandığına" karar verildiği, diğer bir ifadeyle Kurul'un sözleşmedeki diğer kısıtlamaları 2002/2 sayılı Tebliğ kapsamında değerlendirirken, muafiyeti geri alınan teşebbüslerden COCA COLA (gazlı içecek), UNILEVER (dondurma-Algida) FRİTO LAY (paketlenmiş cips), MEY İÇKİ (rakı), EFES PILSEN (bira) teşebbüsleriyle adı geçen ürün kategorileri bağlamında münhasır anlaşma yapılamayacağına hükme bağlandığı, söz konusu sözleşme maddelerinin incelenmesinden ilgili sözleşmelerin rekabet yasağına yönelik (münhasırlık) hükümler içerdiği ve belirlenen ürünler dışındaki ürünlerin satılmasının engellendiğinin görüldüğü, bu kapsamıyla sözleşmelerin Kanun'un 4. maddesi kapsamında rekabete aykırı hükümler içerdiğinin anlaşıldığı, bu nedenle sözleşmelerin "Menfi Tespit" alamayacağı kanaatine ulaşıldığı; bu noktada münhasırlığı geri alınan teşebbüslerin faaliyet gösterdiği bütün ürün gruplarına yönelik bir münhasırlığı geri alma kararının tesis edilmiş olmadığı, bir başka ifadeyle COCA COLA satış noktalarıyla yalnızca, gazlı içecekler pazarındaki ürünler dahilinde münhasır anlaşma yapamadığı, benzer şekilde UNILEVER'in dondurmada, FRİTO LAY'in cipste, MEY İÇKİ'nin ise yalnızca rakı özelinde tek satıcılığa yönelik anlaşmalar akdedemediği, geriye kalan ürün gruplarında, örneğin COCA COLA'nın ürün portföyünde yer alan meyve suyu, su, buzlu çaya yönelik münhasır anlaşmalar yapabildiği, benzer şekilde MEY İÇKİ'nin rakı, UNILEVER'in ise dondurma haricindeki ürünleri için bu yönde tesis edilmiş bir kararın bulunmadığı, diğer yandan adı geçen teşebbüslerin ilgili ürün pazarlarındaki rakipleri olan Pepsi Cola, Ülker, Kraft gibi teşebbüslerle münhasır anlaşmalar yapılmasının önünde herhangi bir hukuki engel

T.C.
ANKARA
3. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2014/169

KARAR NO : 2015/872

bulunmadığı, bu çerçevede satış noktaları Pepsi Cola ile teşebbüs tarafından dağıtımı gerçekleştirilen birçok ürünü kapsayacak şekilde münhasır anlaşma yapabileceği, yine dondurmada UNILEVER'in rakibi olan Golf veya Panda markalarına sahip olan teşebbüslerle ya da cipste FRITO LAY'in rakibi olan Kraft'la tek satıcılık anlaşmaları yapılmasının mümkün olduğu, nitekim bazı kapalı veya açık satış noktalarının, adı geçen teşebbüslerin en azından biriyle benzer anlaşmalar yaptıklarının bilindiği, bu sayede EFPA'nın üretici fazlası olarak nitelendirdiği veya münhasırlık primi olarak adlandırılabilen ödemeleri sağlayıcı teşebbüslerden elde edebileceği, dolayısıyla EFPA'nın münhasır anlaşmalar sayesinde üretici artığı veya münhasırlık primini alarak diğer zincir marketlerle rekabet etmesinin önünün tamamıyla kapalı görünmediği; "ekomini" ile fiyatlar genel düzeyini düşürecek ve BIM, A-101 gibi rakiplerden daha düşük fiyatla ürün satabilecek bir perakende zincir formatının oluşturulmadığı, mevcut durumda yapılması planlananın, bu noktaların yaşayabilirliğini sağlamak ve teşebbüsün sayısal dağıtımını artırarak tüketicilerin özellikle EFPA ürünlerine daha kolay bir şekilde ulaşmasını temin etmek olduğu, bu nedenle "ekomini"nin perakende pazarının rekabetçi yapısını artırmasının beklenmediği, dolayısıyla Kurul'un daha önceki yıllarda aldığı ve sıkı bir şekilde takip ettiği muafiyetin geri alınması kararlarında bir esnekliğe gitmesi veya "ekomini" sistemi özelinde bir istisna getirilmesinin, rekabetçi açıdan olumlu bir yaklaşım olmayacağı; ülkemizde 300 metrekare altındaki formatta faaliyet gösteren birçok indirim marketi ve yerel marketin bulunduğu, dolayısıyla perakende pazarının en rekabetçi segmenti olarak nitelenebilecek segmentinde yapılması talep edilen söz konusu münhasırlık düzenlemelerinin, pazarın genel itibarıyla daha rekabetçi hale getirilmesini sağlamayacağı ve "ekomini" noktalarına belli teşebbüslerin girmesini engelleyebileceği, ayrıca dikkat çekilmesi gereken bir başka olgunun, bu düzenlemelere izin verilmesi durumunda, UNILEVER, COCA COLA, MEY İÇKİ gibi bu kararlara konu olan ve kendi pazarlarında hakim durumda bulunan teşebbüslerin finansal güçlerinin yanı sıra geniş ürün portföyleriyle benzer bir sistem kurmalarında herhangi bir mani olmayabileceği olgusu olduğu, anılan teşebbüslerin de benzer bir yola girmeleri durumunda küçük metrekare ile satış yapan perakende noktalarında yaygın bir şekilde tek marka ürün satılması uygulamasına geri dönülmesinin söz konusu olabileceği ve bunun sonucunda rekabetçi sürecin zarar görebileceği; diğer yandan önceki yıllarda alınan konuya ilişkin Kurul kararlarında tek satıcılık teklifinin satış noktasından dahi gelmesi durumunda muafiyeti geri alınan teşebbüslerin bu tarz uygulamalara giremeyeceğinin belirtildiği, bu yöndeki düzenlemelerin, sürecin daha sağlıklı işlemesi ve teşebbüslerin bu gerekçeyi kullanarak tek satıcılık anlaşmaları yaparak rakiplerini dışlamaması için yapıldığı dolayısıyla konu özelinde talebin hangi taraftan geldiğine bakılmaksızın bu yönde yapılacak tek satıcılık anlaşmalarının ilgili kararlara aykırılık teşkil edebileceği, öte yandan, COCA COLA, EFPA ve UNILEVER kararlarında yerinde tüketim noktaları özelinde, tüm teşebbüslerin katılımına

T.C.
ANKARA
3. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2014/169
KARAR NO : 2015/872

açık ve rekabetçi bir yapıda düzenlenen ve şeffaf ve nesnel şartlarla yapılan kamu ve özel sektör ihaleleri sonucundaki sözleşmelerde yer alan rekabet etmeme yükümlülüklerine bir/iki seneyle istisna getirildiği, 2012 tarihli ilk başvuruya konu olan kararda da bu hususun tartışıldığı, ancak ilgili hükmün yerinde tüketim noktaları için geçerli olması ve "ekomini"nin ev kanalında faaliyet gösterecek olması nedeniyle Kurul tarafından kabul edilmediği; Kurul'un 2012 tarihli kararında, münhasır anlaşmalara yönelik istisnayı yerinde tüketim noktaları için tanıdığı, onu da şeffaf ve objektif bir ihale düzenlenmesi koşuluna bağladığı, bu istisnanın ev kanalı için uygulanmaması gerektiği sonucuna ulaşıldığı, bildirim formunda franchise sisteminin yeknesaklığı için örnek verilen ve muafiyeti geri alınan teşebbüslerle bazı ürünlerde münhasır anlaşması olduğu belirtilen Mc Donalds, Burger King gibi teşebbüslerin yerinde tüketim noktaları olduğu, ancak bu noktaların Kurul'ca istisna bağlamında değerlendirdiği objektif ihale koşuluna tabi olduğu, adı geçen yerinde tüketim zincirlerinde, diğer yerinde tüketim noktalarında olduğu gibi içeceğin bir yan unsur olarak ortaya çıktığı, tüketici tercihinin temel dayanağını oluşturmadığı, bu husustan yola çıkan Kurul'un muafiyetin geri alınması kararındaki istisnayı getirdiği, ancak ev kanalı formatında oluşturulan "ekomini" sisteminde söz konusu ürünler tüketimin asli unsuru olmasının yanı sıra yeknesaklık bu noktalarda o kadar asli bir unsur olarak görülmediği, yeknesaklığın, satılan ürünlerden çok satış noktasının dizaynı, raf düzeni gibi dekoratif hususlarda önem kazanabildiği, laldı ki satış noktasının en fazla 5 teşebbüse rakip ürün satmak suretiyle anılan yeknesaklığın kaybedileceğinin düşünülmediği, yerinde tüketim için tüketicinin benzer bir dizayn ve tat açısından yeknesaklık talebi olabılırken ev kanalına yönelik bir satış noktası için benzer bir talebi bulunduğuna dair herhangi bir değerlendirme yapılmadığı, bu hususun yerinde tüketim ve ev kanalı arasındaki farklılıktan doğduğu, üstelik bildirim formunda da belirtildiği üzere FA ile EFPA'nın anlaşması durumunda satış noktalarında bazı ihtiyari/yerel ürünlerin de satılabildiği, ilave olarak EFPA yetkilileri ile yapılan görüşmelerde belli ürünlerin her noktaya dağıtım olmadığını bu nedenle o ürüne rakip ürünlerin bazı satış noktalarında yer aldığı belirtilmediği, bu tespitlerin de bu tarz satış noktalarında sınırlı sayıdaki ürün farklılığı, ihtiyari veya zorunlu nedenlerle, münhasırlık hükümlerinden bağımsız olarak söz konusu olabildiğini gösterdiği ve sistemin yapısının zarar görmediği; franchise ağının ortak kimliğini korumak ve ürünün korunması açısından gerekli olduğu hallerde rekabet yasalarını da içeren kısıtlamaların 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamının dışında kaldığı, ancak yukarıda yapılan değerlendirmeler sonucunda söz konusu teşebbüslerle belli ürün gruplarında münhasır anlaşma yapılabilmesinin anlaşmaların geçerli olacağı franchise ağının ortak kimliğini korumak ve ürünün korunması açısından gerekli olduğuna yönelik herhangi bir sonuca ulaşılmadığı, üstelik örnek olarak gösterilen Mc Donalds ve Burger King gibi yerinde tüketim franchise zincirlerinde dahi ancak ihale sonrasında ve ihalenin kazanılması durumunda sınırlı süreli münhasırlık yapıldığı, ihalenin kazanılmasına göre

T.C.
ANKARA
3. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2014/169
KARAR NO : 2015/872

COCA COLA veya başka bir rakibi ilgili teşebbüslere ürün sağlandığı, burada teşebbüslerin pazar için rekabet ettiği ve sonrasında tek satıcılık anlaşmaları yapabildikleri, oysa EFPA tarafından yapılan başvuruda ihale süreci, bir başka deyişle pazar için rekabet dahi olmadan münhasır anlaşmalar yapılmasının talep edildiği, bu durumun yukarıda yer verilen istisnanın da ötesinde bir istisna konumunda olduğu, söz konusu istisnanın kabul edilebilmesi için rekabetçi açıdan önemli faydaların sağlanması gerektiği, ancak yukarıda belirtildiği üzere rekabetçi açıdan önemli fayda sağlamayacağı, bu düzenlemelerin rekabeti kısıtlayıcı bir durum yaratacağı, EFPA'nın başvurusu, bira ürünü açısından irdelendiğinde, EFPA'nın pazarda hakim durumda bulunan ve münhasırlığı geri alınmasına karşın, 2011 yılında münhasır anlaşmalar yapıyor olması nedeniyle Kurul tarafından idari para cezası ile cezalandırıldığı, her ne kadar teşebbüsün pazar payı son dönemde bir parça düşmüş olsa da halihazırda hakim durumunu koruduğu; diğer yandan bildirim formunda Tuborg'un tüm "ekomini" noktalarının ancak çok küçük bir kısmına girebildiği, geriye kalan noktalarda ise franchise alanın iradesiyle EFPA ürünlerinin tek satıldığı, bu ve benzeri sözleşmelere izin verilmesi durumunda muafiyeti geri alınan diğer teşebbüsler de benzeri sistemler kurarak rekabeti kısıtlayabileceği, ayrıca bu noktaların çevresinde alkol satışı olmayan ve bu nedenle dikkatlice seçilen yerlerde kurulduğu göz önünde bulundurulduğunda bu noktalarda rakip ürün bulunmasının, tüketicinin yakında bu ürünü satın alabileceği nokta olmadığı hatırlandığında önemli olduğu, muafiyeti geri alan Kurul kararlarında marka tercihinin satış noktasına bırakılması, bu kapsamda hakim durumdaki teşebbüslerden herhangi bir teşvik veya yönlendirme gelmemesi kararların temel destek noktasını oluşturduğu, bu sistemde söz konusu sınırlı sayıda ürün kapsamında satış noktasının tercihinin önem taşıdığı bir yapının kurulduğu, bu yapıda "ekomini" noktalarının büyük bir kısmının Tuborg'u satmamayı tercih edebildikleri, geri kalanların ise tüketicilerin talebi olduğu ya da kendi tercihleri doğrultusunda Tuborg satmakta oldukları, bu bilgiler ışığında EFPA'nın, hakim durumundan kaynaklanan özel sorumluluğu dikkate alındığında ilgili kararda istisna tanınmasına gerek olmadığı kanısına varıldığı, kaldı ki muafiyeti geri alınan diğer teşebbüslerin de benzer bir sistem kurması ve rakip ürünlerin ilgili noktalarda satılmamasının söz konusu olması durumunda pazarda tek marka satışı yapan birçok noktanın olmasının mümkün olabileceği ve bu durumun rekabetin kısıtlanmasına yol açabileceği" değerlendirmesinin yapıldığı ve Kurul'un dava konusu edilen 09.10.2013 tarih ve 13-57/802-341 sayılı kararı ile, rekabet yasağı hükümleri içeren sözleşmelerin muafiyeti geriye alınan ürünler bağlamında bireysel muafiyet alamayacağını anlaşıldığı, bir sözleşmenin 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinde yer alan tüm bentlerin sağlanması koşuluyla bireysel muafiyet alabilmekte olduğu, Kanun'un 5. maddesinin (d) bendinde rekabetin (a) ve (b) bentlerindeki amaçların elde edilmesi için zorunlu olandan fazla kısıtlanmaması hükmünün yer aldığı, oysa pazarın genel rekabetçi yapısına anlamlı bir

T.C.
ANKARA
3. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2014/169
KARAR NO : 2015/872

katkı sağlamayacak olan "ekomini" kapsamında muafiyeti geri alınan teşebbüslerle ilgili ürünler bağlamında yapılacak münhasır sözleşmelerin rekabetin zorunlu olandan daha fazla kısıtlanmasına yol açacağı aşikar olduğu, bu açıklamalar ve geçtiğimiz yıllara ait Kurul kararları değerlendirilerek, muafiyetin geri alınması kararlarına istisna teşkil edecek herhangi bir düzenleme yapılmasına, "ekomini" sistemiyle tüketici faydasını anlamlı ölçüde artıracak herhangi bir fayda oluşmayacağından hareketle yer olmadığının anlaşıldığı, Kanun'un 5. maddesinin (d) bendi bağlamında, pazarın genel rekabetçi yapısına anlamlı bir katkı sağlamayacak olan "ekomini" kapsamında muafiyeti geri alınan teşebbüslerle ilgili ürünler bağlamında yapılacak münhasır sözleşmelerin rekabetin zorunlu olandan daha fazla kısıtlanmasına yol açacağı ortaya çıktığı, bu nedenle söz konusu düzenlemelerin bu bağlamda bireysel muafiyet alamayacağı gerekçesiyle EFPA ile Ekomini noktaları arasında akdedilecek franchise sözleşmelerine 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesine aykırılık teşkil etmesi nedeniyle menfi tespit belgesi verilemeyeceğine, bahse konu sözleşmelerin 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği kapsamında olmadığına ve 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesi kapsamında muafiyet de tanınamayacağına karar verildiği ve bu kararın iptali istemiyle bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Uyuşmazlıkta, yukarıda alıntısı yapılan mevzuat hükümleri ile dosyada mevcut bilgi ve belgelerle 23.05.2012 tarih ve 12-27/795-223 sayılı Kurul kararı ve bu kararla hangi teşebbüs ve ürünlerine ve ne şekilde muafiyet verildiği hususları bir arada değerlendirildiğinde, davacı şirket tarafından oluşturulan "ekomini" market sistemi ile ilgili franchise sözleşmelerine menfi tespit belgesi verilmesi/muafiyet tanınması konusunda yaptığı başvurunun "ekomini" marketlerinin ev kanalında faaliyet gösterecek, buna karşılık Mc Donalds, Burger King gibi teşebbüslerin yerinde tüketim noktaları olması, bu teşebbüslerin satışa sunduğu içecekleri sınırlı süreli anlaşma ve ihale yoluyla temin etmeleri, Tuborg'un pazar ve "ekomini" satış noktalarındaki pazar payı ve bu yerlerin Tuborg ürünlerinin satışı konusundaki tercihleri, EFPA'nın ve muafiyet istenilen ürün ve teşebbüslerin pazardaki payı, "ekomini" sisteminin ev kanalında faaliyet göstermesi nedeniyle burada satılacak ürün farklılığının franchise sistemini bozmayacak olması, uygulamaya izin verilmesinin kendi pazarlarında hakim durumda bulunan teşebbüslerin finansal güçlerinin yanı sıra geniş ürün portföyüne sahip olmaları nedeniyle anılan teşebbüslerin de benzer bir yola girmeleri sonucu küçük metrekare ile satış yapan perakende noktalarında yaygın bir şekilde tek marka ürün satılması sonucunu ve dolayısıyla rekabeti bozucu, rekabeti zorunlu olandan daha fazla kısıtlanmasına yol açacak olması ve pazarın genel rekabetçi yapısına anlamlı bir katkı sağlamayacak olması nedenleriyle, davacı şirketin başvurusunun reddine ilişkin kararda hukuka aykırılık bulunmamıştır.

Açıklanan nedenlerle, davanın reddine, aşağıda dökümü yapılan 106,20-TL yargılama giderinin davacı şirket üzerinde bırakılmasına, Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi

T.C.
ANKARA
3. İDARE MAHKEMESİ

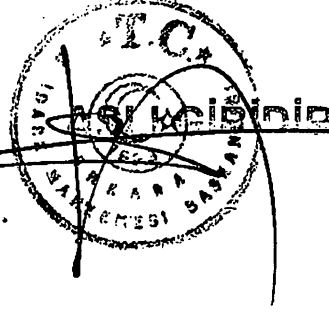
ESAS NO : 2014/169
KARAR NO : 2015/872

uyarınca 750,00-TL vekâlet ücretinin davacı şirketten alınarak davalı idareye verilmesine, artan posta ücretinin kararın kesinleşmesinden sonra davacı şirkete iadesine, kararın tebliğini izleyen günden itibaren 30 gün içerisinde Danıştay'a temyiz yolu açık olmak üzere, 26/05/2015 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan
GÜLAY ÖLMEZ
33601

Üye
MEHMET BOZDOĞAN
37879

Üye
ERTUĞRUL TURAN
119368

YARGILAMA GİDERLERİ

Başvurma Harcı : 25,20-TL
Karar Harcı : 25,20-TL
Vekâlet Harcı : 3,80-TL
Posta Gideri : 52,00-TL
TOPLAM : 106,20-TL